

NEFUNKČNOSŤ ORGÁNOV OBECNEJ SAMOSPRÁVY

DYSFUNCTIONALITY OF MUNICIPAL SELF-GOVERNMENT BODIES

Lívia Trellová¹

Abstrakt

Obecná samospráva dlhodobo preukazuje, že jej existencia má významnú rolu v podmienkach demokratického a právneho štátu. Vzhľadom na veľké množstvo obcí na Slovensku sa aplikačná prax stretáva s neschopnosťou niektorých obcí zvoliť si orgány obce, čo na zákonnej úrovni vyústilo do prijatia inštitútu pričlenenia nefunkčnej obce. Autorka sa v príspevku zameriava na problematické aspekty realizácie pričlenenia nefunkčnej obce. Podobne poukazuje na nedostatky právnej úpravy pri čiastočnej nefunkčnosti jednotlivých orgánov obce a zamýšľa sa nad dostupnými riešeniami.

Kľúčové slová

obec, orgány obce, nefunkčná obec, nefunkčnosť orgánov obce

Abstract

Municipal self-government has been proving for a long time that its existence has a significant role in the conditions of a democratic and legal state. Due to the large number of municipalities in Slovakia, the application practice is faced with the inability of some municipalities to elect their municipal bodies, which at the legal level resulted in the adoption of the institution of incorporation of a non-functional municipality. In the article, the author focuses on the problematic aspects of implementing the incorporation of a non-functional municipality. Similarly, she points out the shortcomings of the legislation in the case of partial non-functionality of individual municipal bodies and suggests available solutions.

Keywords

municipality, municipal bodies, non-functional municipality, non-functionality of municipal bodies

---

1 Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta

Úvod

Územná samospráva v Slovenskej republike má svoje ústavnoprávne vyjadrenie najmä v obsahu štvrtej hlavy Ústavy Slovenskej republiky publikovanej pod č. 460/1992 Zb. (ďalej ako „Ústava SR“), následne podrobnejšiu úpravu obecnej samosprávy nájdeme predovšetkým v zákone č. 369/1990 Zb. zákone Slovenskej národnej rady o obecnom zriadení v platnom znení (ďalej ako „zákon o obecnom zriadení“). Ústava SR v článku 64 konštituuje obec ako základ územnej samosprávy. Druhú vrstvu územnej samosprávy tvorí vyšší územný celok tzn. samosprávny kraj, avšak tomu v tomto príspevku nevenujeme bližšiu pozornosť. Obec ako územné samosprávne spoločenstvo, ktoré združuje osoby s trvalým pobytom na jej území, je základom a neoddeliteľnou súčasťou demokratického a právneho štátu. Primárnou úlohou obce je výkon územnej samosprávy na danom území. Ústavodarca priznáva obciam dôležité garancie pre výkon ich činnosti, ide najmä o vytvorenie garancií nezasahovania štátu do výkonu územnej samosprávy (čl. 67 ods. 2, 3 Ústavy SR) a garancie výkonu územnej samosprávy v ústavne vymedzených základných organizačných formách (čl. 67 ods. 1 Ústavy SR). Na úrovni obce je v zmysle ústavnej úpravy možné rozlišovať tri základné formy uskutočňovania územnej samosprávy, a to priame formy v podobe zhromaždenia obyvateľov obce, či miestneho referenda a v nepriamej forme prostredníctvom orgánov obce. Orgánmi obce sú starosta a obecné zastupiteľstvo (čl. 69 Ústavy SR), v prípade obce vyhlásenej za mesto sú to primátor a mestské zastupiteľstvo (podľa čl. 70 Ústavy SR). V slovenskej praxi nie je neobvyklá situácia, že sa v rámci obce nedokáže zvoliť či už starosta obce alebo v prípade menších obcí ani zastupiteľstvo. Ide o dlhodobý problém, ktorý má viaceré praktické dopady na chod a fungovanie obce. Uvedený problém, jeho teoreticko-právne východiská, praktický dopad jeho existencie na každodenné fungovanie obce, vrátane návrhov spôsobov možných riešení, je predmetom skúmania v rámci tohto článku. Osobitne sa zameriavame na skúmanie zákonodarcom zvolených prostriedkov z hľadiska naplnenia nimi sledovaného účelu, vrátane efektivity možností pre zabezpečenie chodu obce, ktoré ponúka existujúca právna úprava pre prípad riešenia dlhodobej absencie a tým spôsobenej nečinnosti niektorého z orgánov obce.

Nefunkčnosť v obecnej samospráve

Územná samospráva je osobitá práve v tom, že je prejavom záujmu spoločenstva na samospravovaní, samoregulácii, resp. záujmu o samorozhodovanie. Jedná sa o taký typ správy, kde jeden subjekt – obyvatelia jednotky územnej samosprávy - sú zároveň v dvojakej pozícii. Jednak sú objektom voči ktorému smeruje správa a na druhej strane sú v pozícii subjektu tejto správy, majú možnosť participovať na jej výkone. Zjednodušene by sa dalo povedať, že spravovaní sa spravujú sami (Rehůrek, 1990, s. 825).

Dňa 29. októbra 2022 sa na Slovensku po prvýkrát v histórii jeho samostatnosti konali v jeden deň spojené voľby do orgánov územnej samosprávy. Tieto voľby opäť raz poukázali na jeden z pálčivých problémov spájaných s obecnou samosprávou. Aktuálne existuje päť obcí, kde sa v rámci týchto volieb nenašiel nikto, kto by bol kandidoval na pozíciu starostu, či poslanca obecného zastupiteľstva. Ide o tieto obce: Ratkovo (okres Martin), Michalková (Zvolen), Brezovec (Humenné), Pongrácovce (Poprad), Jakušovce (Stropkov).

Inými slovami povedané okrem toho, že existuje viacero obcí, kde sa nikto neuchádzal o post starostu napr. Domadice (Levice), Mošovce (Martin), Harakovce (Poprad), Šarišské Bohdanovce (Prešov), Starina (Stará Ľubovňa), Dobroslava (Svidník), existuje päť obcí, kde vôbec nezvolili orgány obce, nakoľko nemali koho zvoliť.² Posledné komunálne voľby opäť upriamili pozornosť na dlhodobý problém existencie tzv. nefunkčných obcí, t.j. obcí bez vykreovaných obecných orgánov. Reakcia zo strany zákonodarcu prišla vo forme novely zákona o obecnom zriadení pod č. 70/2018 Z.z., ktorou sa snažil vyriešiť načrtnutý problém. Problém v podobe neschopnosti zvoliť orgány obce je spravidla spôsobený nízkym počtom obyvateľov obce, či resp. ich vekovým, vzdelanostným zložením, či nezáujmom o samosprávu ako takú.

Je potrebné rozlišovať situáciu kedy sa voľby orgánov obce nekonajú, pretože sa v obci nenašiel nikto kto by kandidoval na post starostu obce, alebo za poslancov obecného zastupiteľstva. A situáciu najmä pri obecnom zastupiteľstve kedy síce boli kandidáti na poslancov, voľby sa konali, ale nikto nebol vo voľbách zvolený za poslanca alebo počet zvolených poslancov obecného zastupiteľstva bol nedostatočný, čiže nevyhovuje zákonnej podmienke potrebného počtu poslancov obecného zastupiteľstva závislého od počtu obyvateľov obce ustanovenej v §11 ods. 3 zákona o obecnom zriadení.

Novelou zákona o obecnom zriadení č. 70/2018 Z.z. zákonodarcu zaviedol označenie „nefunkčná obec“ pre taký typ obce, ktorá po vykonaní dvoch po sebe idúcich volieb do orgánov samosprávy obcí nemá obecné zastupiteľstvo ani starostu obce (ďalej len „nefunkčná obec“). Takáto obec môže byť nariadením vlády SR pričlenená k susediacej obci, ktorá sa nachádza v tom istom okrese ako nefunkčná obec, ak s tým susediaca obec súhlasí. Jednoznačne možno pozitívne hodnotiť úmysel zákonodarcu reagovať na potreby praxe a pokúsiť sa vyriešiť situáciu s obcami, kde sa nedokážu ani v dvoch po sebe nasledujúcich voľbách vytvoriť orgány obce. Otázne je, či však zákonodarcu skutočne zvolil efektívny a vhodný spôsob. Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 70/2018 Z.z., sa pod vykonaním dvoch po sebe idúcich volieb do orgánov samosprávy obcí má rozumieť súčet volieb poslancov obecných zastupiteľstiev a starostov obcí vykonaných v pravidelných štvorročných obdobiach (tzv. všeobecné voľby) a taktiež ďalšie voľby vykonané počas uvedeného obdobia (tzv. nové voľby). To znamená, že proces pričlenenia sa bude vzťahovať napríklad na obec, ktorá nemá zvolený orgán obce po vykonaní dvoch bezprostredne nasledujúcich tzn. po vykonaní všeobecných volieb nasledovaných novými voľbami. Osobitne sa vnímajú prípady, keď sa voľby vôbec neuskutočnili napr. pre nedostatok kandidátov.

Podľa doktríny novými voľbami rozumieme opakované voľby v zmysle, že ide o také voľby, kde predchádzajúce voľby boli Najvyšším správnym súdom (voľby pred rokom 2022 Ústavným súdom SR – pozn. autorky) vyhlásené za neplatné, resp. bol zrušený ich výsledok. Doplňujúcimi voľbami do orgánov samosprávy obcí rozumieme také voľby, ak by počas volebného obdobia zanikol mandát niektorého z poslancov obecného zastupiteľstva a nebol by k dispozícii ani náhradník. Za doplňovacie, prípadne mimoriadne voľby možno označiť prípad, ak by počas volebného obdobia zanikol mandát starostu. (Domin, 2018, s. 551–552). Dôvodová správa k zákonu č. 70/2018 Z.z. je preto z doktrinálneho pohľadu

2 Pozn. autorky: Doplňujúce komunálne voľby boli rozhodnutím predsedu Národnej rady SR z 22. novembra 2022 o vyhlásení volieb do orgánov samosprávy obcí publikovaným pod č. 384/2022 Z.z. vyhlásené na 25. marca 2023.

nepresná, pretože podľa Ľ. Somorovej ďalšími voľbami vykonanými počas volebného obdobia plynúceho od vykonania všeobecných volieb môžu byť tzv. nové voľby, ale tiež aj tzv. doplňovacie voľby (Palúš, Somorová, 2014, s. 271–273).

V aplikačnej praxi môže vzniknúť problém, či ide pri absencii orgánov obce o podmienku kumulatívnu alebo alternatívnu. Zo zákona napriek rozporuplnosti dôvodovej správy k zákonu vyplýva, že ide o podmienku kumulatívnu, čo znamená, že nefunkčné musia byť dlhodobo obidva orgány obce. Pričlenenie môže zrealizovať vláda vo forme nariadenia vlády bez toho, aby sa narušili hranice územných obvodov okresov a krajov. Úmysel zákonodarcu nejakým spôsobom riešiť problém obcí dlhodobo neschopných uskutočňovať základné samosprávne úlohy a činnosti môže byť v aplikačnej praxi konfrontovaný s problémami v podobe nesúhlasu nefunkčnej obce s jej pričlenením k inej obci ako aj rovnako s nesúhlasom obce, ku ktorej sa má nefunkčná obec pričleniť. Dôvodom postupu môže byť aj následok, ktorý zákon o obecnom zriadení spája s pričlenením obce, kedy touto územnou zmenou pričlenená obec zanikne. Právnym nástupcom nefunkčnej obce sa stáva susediaca obec. (Trellová, 2018, s. 77–79).

Obec, kde neboli kreované oba orgány obce nie je (s jednou výnimkou) spôsobilá uskutočňovať ani priamu formu zabezpečovania samosprávy. V prípade podôb priamej demokracie zákonodarca priznáva iniciatívnu právomoc predstaviteľom nepriamej formy demokracie, predovšetkým orgánom obce. Miestne referendum vyhlasuje obecné zastupiteľstvo. Podľa platnej zákonnej úpravy na prerokovanie vecí územnej samosprávy môže zvolať zhromaždenie obyvateľov obce buď obecné zastupiteľstvo alebo starosta obce (§11b zákona o obecnom zriadení). Je jediný prípad kedy povinne zvoláva zhromaždenie obyvateľov obce niekto iný, a to je okresný úrad v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa nachádza nefunkčná obec. Ten zvoláva zhromaždenie obyvateľov nefunkčnej obce na podnet ministerstva vnútra, kde sa má prerokovať postup pričlenenia nefunkčnej obce k susediacej obci, ktorá sa nachádza v tom istom okrese ako nefunkčná obec. Možno potom súhlasiť s názorom, že spomenuté zásadne obligatórne využívanie priamej demokracie nepriamej demokracii tak odôvodňuje záver, podľa ktorého absencia orgánov obce konzumuje možnosť využitia ostatných dvoch foriem správy obce, teda robí obec bez ďalšieho nefunkčnou. (Tomaš, 2018, č. 10, s. 1149).

Zákonodarcom použitý pojem nefunkčná obec je primárne určený obci, kde nie sú kumulatívne naplnené dve podmienky, čo predstavuje nevytvorené oba orgány obce (vecná podmienka) po vykonaní dvoch po sebe idúcich volieb do orgánov samosprávy obcí (temporálna podmienka). Rovnako však v praxi používame tento pojem nefunkčná obec na označenie dlhodobo nefungujúcej obce, čo je obec, kde nie je zvolený starosta ani obecné zastupiteľstvo v kratšom čase ako zákonodarca ustanovuje v §2aa ods. 1 zákona o obecnom zriadení. Ak obec nemá zvolené orgány obce, nemôže uskutočňovať ani formy priamej demokracie, avšak predovšetkým nemôže uskutočňovať svoju samosprávnu pôsobnosť. Pri nefunkčnej obci a jej zabezpečením tzv. preneseného výkonu štátnej správy zákonodarca počíta s možnosťou tzv. nahradenia výkonu zverenej pôsobnosti, ak nejde o rozhodovanie podľa zák. č. 71/1967 Zb. Správneho poriadku v znení neskorších predpisov. V prípade, že obec dlhodobo, najmenej šesť mesiacov nevykonáva svoju pôsobnosť pri prenesenom výkone štátnej správy a neurobila v tomto čase žiadne opatrenie na zabezpečenie jej výkonu, potom zákon o obecnom zriadení v §5 ods. 3

určuje, že najbližší orgán štátnej správy, ktorý vykonáva štátnu správu na príslušnom úseku podľa osobitného zákona, písomne vyzve obec na nápravu a určí jej na to lehotu. Ak tak obec neučiní, je príslušný na konanie tento orgán štátnej správy. Zákonodarca teda vytvoril alternatívny mechanizmus zabezpečenia preneseného výkonu štátnej správy na obec pre prípad jej nefungovania.

Pri nefunkčnej obci a otázke zabezpečenia výkonu jej samosprávnej pôsobnosti nastáva v praxi viacero problémov. Jedným z nich je problém viažuci sa na tzv. „medziobdobie“ kedy obec prakticky nefunguje, avšak ešte nemôže byť spustený mechanizmus pričlenenia k „funkčnej“ obci, nakoľko ide o čas, ktorý predchádza naplneniu zákonom ustanovenej podmienky vykonania dvoch po sebe idúcich volieb do orgánov samosprávy obcí. Teoreticky by v tom najrýchlejšom prípade termínu dvoch po sebe nasledujúcich obecných volieb mohlo ísť o čas niečo vyššie 110 dní (čo prax spravidla nepotvrďuje). Vychádzame pritom zo znenia §181 ods. 1 zák. č. 180/2014 o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „volebný kódex“), kde sa uvádza *„Volby do orgánov samosprávy obcí vyhlasuje predseda Národnej rady Slovenskej republiky najneskôr 110 dní pred dňom ich konania.“* Minimálne 110 dní môže byť obec prakticky nefunkčná, nakoľko sa v prvých voľbách neustanovili jej orgány, či už z dôvodu, že nebol úspešný žiaden kandidát na funkciu starostu, či poslanca obecného zastupiteľstva, resp. sa nezvolil dostatočný počet členov zastupiteľstva. V tomto čase zákonodarca nepredpokladá v úprave žiadne riešenie tejto situácie a skôr spája jej vyriešenie s výsledkami nasledujúcich volieb.

V prípade, že by prakticky nefunkčná obec splnila legálnu definíciu a po vykonaní dvoch po sebe idúcich volieb do orgánov samosprávy obcí nemala zvolené ani obecné zastupiteľstvo, ani starostu obce, potom nastupuje možnosť pričlenenia k susediacej funkčnej obci. Problém môže nastať v situácii, ak oslovená susediaca funkčná obec nemá z nejakých dôvodov záujem spojiť sa s tzv. nefunkčnou obcou v pozícii adepta na pričlenenie. Zákonodarca zveril rozhodnutie o pričlenení nefunkčnej obce do rúk vlády SR s tým, že kumulatívne naformuloval niekoľko podmienok, ktorých splnenie podmieňuje úspešný proces pričlenenia obce. Ide o prerokovanie pričlenenia na zhromaždení obyvateľov nefunkčnej obce, návrh okresného úradu v sídle kraja a neprípustnosť narušenia hraníc územných obvodov okresov a krajov v spojitosti s podmienkou súhlasu susediacej funkčnej obce.

Aktuálna právna úprava síce počíta s obligatórnym zvolaním zhromaždenia obyvateľov nefunkčnej obce, kde sa má prerokovať pripojenie obce k susediacej obci, avšak vzhľadom na charakter rozhodnutí prijatých zhromaždením obyvateľov obce ako formy konzultatívnej priamej demokracie s tým nespája žiaden právny účinok. Inými slovami postačuje splniť podmienku zvolať zhromaždenie obyvateľov obce a to či v konečnom dôsledku obyvatelia nefunkčnej obce súhlasia s pričlenením k susediacej obci nie je z právneho hľadiska dôležité. Možno sa domnievať, že zákonodarca túto podmienku naformuloval skôr ako spôsob upozornenia a upovedomenia obyvateľov nefunkčnej obce o spustení mechanizmu pričlenenia obce. V uvedenom kontexte však je potrebné podotknúť, že v praxi pôjde o oznámenie úmyslu pričleniť nefungujúcu obec ku konkrétnej susediacej obci obyvateľom nefunkčnej obce zo strany zvolávateľa zhromaždenia obyvateľov obce (okresný úrad v sídle kraja na podnet ministerstva vnútra SR). Oboznámenie obyvateľov nefunkčnej obce

s ďalším možným osudom ich obce však nemá nič spoločné s ústavnoprávnym zámerom inkorporovania inštitútu priamej demokracie na lokálnej úrovni do právnej úpravy. Účelom zhromaždenia obyvateľov obce ako jednej z najstarších foriem priamej demokracie je prerokovanie vecí samosprávy obce, kde môžu obyvatelia obce neformálne vyjadriť svoj názor vo vzťahu k orgánom obce. Uvedený špecifický typ zhromaždenia obyvateľov obce však slúži len na informovanie personálneho substrátu obce o ďalšom možnom vývoji obce v zmysle plánovaného postupu pričlenenia nefunkčnej obce k susediacej obci. Žiaden poradný, či konzultatívny charakter zhromaždenia obyvateľov obce v danom konkrétnom prípade tu nie je, pretože zákonodarca jeho charakter zredukoval na čisto informatívny. Zároveň je však možné, že podmienku sa nepodarí splniť, ak na zhromaždení obyvateľov obce a vyjadrovať tam svoj názor, obyvatelia sa môžu rozhodnúť toto právo nevyužiť. Nakoľko právna úprava nestanovuje počet obyvateľov obce potrebných na platné uskutočnenie zhromaždenia obyvateľov obce, potom vychádzame z predpokladu, že len ak by nikto z obyvateľov neprišiel na zhromaždenie, potom by nebola podmienka jeho realizácie splnená. Inak ad absurdum možno za splnenú podmienku zvolania zhromaždenia obyvateľov obce považovať aj také zhromaždenie, kde príde jeden či pár obyvateľov obce a bude im okresným úradom oznámený proces pričlenenia obce. V konečnom dôsledku sa javí táto podmienka ako nadbytočná, nakoľko rovnaký efekt by mal možno oznam na úradnej tabuli obce.

Na druhej strane súhlas susediacej obce je nevyhnutný pre úspešný proces pričlenenia. Podmienka súhlasu je pri tomto subjekte zásadného významu, nakoľko každá zmena územného základu obce prináša zásadné právne dôsledky, najmä (i) zmenu územnej pôsobnosti orgánov, (ii) zmenu postavenia obyvateľov obce predovšetkým vzhľadom na ich trvalý pobyt a (iii) zmenu územnej pôsobnosti všeobecne záväzných nariadení vydaných obcou (obcami). Modifikácia územnej pôsobnosti orgánov obce sa bude týkať len susediacej obce (Tekeli, Hoffmann, Tomaš, 2021, s. 91–92). Okresný úrad v sídle kraja vyzýva susediacu obec na vyjadrenie jej súhlasného alebo zamietavého stanoviska vo veci pričlenenia nefunkčnej obce. Zákonodarca nešpecifikoval lehotu v akej sa má susediaca obec vyjadriť a oznámiť svoj súhlas alebo nesúhlas s pričlenením nefunkčnej obce okresnému úradu v sídle kraja. Susediaca obec teda nemá zákonom určenú lehotu na vyjadrenie, a preto sa môže stať, že okresný úrad nedostane odpoveď v primeranom čase. Tu je na posúdení okresného úradu v sídle kraja akú lehotu bude považovať za primeranú na prijatie uznesenia v tejto veci zo strany obecného zastupiteľstva susediacej obce, a akú už nie. V prípade, že susediaca obec sa nevyjadrí, zákonodarca predvída ďalší postup. Vzhľadom k uvedenému možno vychádzať v situácii kedy sa susediaca obec nevyjadrí v primeranom čase v danom konkrétnom prípade závislom na posúdení príslušného okresného úradu v sídle kraja, potom sa má za to, že s pričlenením nesúhlasí- tzv. fikcia nesúhlasného stanoviska vo veci pričlenenia. Ak susediaca obec nesúhlasí s pričlenením nefunkčnej obce, okresný úrad v sídle kraja písomne vyzve ďalšiu susediacu obec na zabezpečenie súhlasu, za predpokladu že nefunkčná obec má viac susediacich obcí.

V susediacej obci však môže nastať aj iná situácia, ktorá spôsobí neprimerané predĺženie lehoty na vyjadrenie súhlasu, resp. nesúhlasu s pričlenením nefunkčnej obce. Ide o prípad, kedy by starosta obce uplatnil svoje sistačné právo voči uzneseniu obecného zastupiteľstva

(t.j. právo pozastaviť výkon uznesenia zastupiteľstva) vyjadrujúce stanovisko vo veci pričlenenia nefunkčnej obce. Ak by vetované uznesenie obecného zastupiteľstva bolo neskôr zastupiteľstvom opätovne schválené a potvrdené, potom by mohlo dôjsť k predĺženiu lehoty aj o niekoľko mesiacov. Môže však nastať aj situácia kedy celú situáciu rozhodne starosta obce. Ide o prípad kedy zastupiteľstvo bude súhlasiť v uznesení s pričlenením nefunkčnej obce, avšak starosta toto uznesenie vetuje a zastupiteľstvo nenájde dostatočnú podporu na potvrdenie vetovaného uznesenia na svojom zasadnutí. Ale aj táto alternatíva v sebe obnáša neprimerané predĺženie lehoty na vyjadrenie stanoviska vo veci pričlenenia nefunkčnej obce.

V slovenskej obecnej praxi môže nastať teda obdobná situácia, kedy ďalšia oslovená susediaca obec prejaví nezáujem o pričlenenie, a to či už explicitne alebo cestou tzv. fikcie nesúhlasu. V situácii, že obec má ešte nejaké ďalšie bezprostredne susediace obce, ku ktorým sa teoreticky môže pričleniť, je možné mechanizmus pričlenenia opakovať. Zákonodarca však pri procese pričlenenia zdôrazňuje, že okresný úrad v sídle kraja pri tomto postupe by mal prihliadať na oprávnené záujmy a potreby obyvateľov nefunkčnej obce a osobitne na rešpektovanie regionálneho jazyka alebo menšinového jazyka tak, aby takéto pričlenenie nekládlo prekážky podpore tohto regionálneho jazyka alebo menšinového jazyka.

V praxi môže nastať situácia, že napriek legálnej možnosti pričlenenia nefunkčnej obce sa nepodarí získať súhlas žiadnej zo susediacich obcí. Vychádzame z praxe kedy sú nefunkčné obce zväčša zadlžené a majú aj exekúcie, či iné záväzky. Za susediacu obec tu ponímame obec, ktorá bezprostredne susedí s obcou, majú spoločnú hranicu, alebo nepriamo susedí s obcou v tom zmysle, že síce nemajú spoločnú hranicu, ale zároveň medzi susediacimi obcami nie je žiadna iná ďalšia obec. Zároveň musí byť splnená podmienka, že obce sa musia nachádzať v územnom obvode rovnakého okresu a tiež v územnom obvode rovnakého kraja.

Ak sa pre nefunkčnú obec nepodarí získať súhlas žiadnej zo susediacich obcí, nastáva skutočne patová situácia. Opakovane sa domnievame, že na Slovensku nemusí ísť až o tak nepredstaviteľnú situáciu. Nefunkčné obce sú spravidla nevelmi atraktívne na pričlenenie pre susediace obce, nakoľko sú spravidla malé či do počtu obyvateľov alebo rozlohy, či sú neatraktívne lokalizované. Navyše rozhodnutím vlády, ktorým sa rozhodne o pričlenení nefunkčnej obce k susediacej obci, nefunkčná obec zaniká. Susediaca obec sa tak dostáva do pozície jej univerzálneho právneho nástupcu, čím preberá všetky jej práva, povinnosti a tiež záväzky nefunkčnej obce. Práve finančné záväzky nefunkčnej obce môžu odradiť susediace obce od vyjadrenia súhlasu s pričlenením. Ani zákonodarcom načrtnuté čiastočné riešenie v podobe možnosti uchádzať sa o jednorazový finančný príspevok na podporu plynulého výkonu samosprávy obce, ku ktorej bola pričlenená nefunkčná obec (§2aa ods. 6–10 zákona o obecnom zriadení), nerieši viaceré komplikácie a praktické finančné otázky spojené s vymazaním existencie nefunkčnej obce.

Viaceré otázky spojené s pričlenením nefunkčnej obce načrtáva aj I. Palúš a upozorňuje na skutočnosť, že zákonodarca nám v aktuálne platnej právnej regulácii neponúka návody na ich riešenia. Niektorými z otázok sú napríklad: Aký bude vzťah nefunkčnej obce k obci susediacej, bude jej časťou, alebo sa stane jej súčasťou (splynie s ňou) a v tomto duchu sa označia aj popisné čísla domov (bytov) nachádzajúcich sa v pričlenej obci?

Čo ak v budúcnosti – v histórii slovenských obcí sa tak už stalo – sa dnes nefunkčná obec znovu osídli a jej obyvatelia budú mať záujem o vytvorenie samostatnej obce a s ňou súvisiacej samosprávy, budú sa musieť tejto svojej snahy domáhať prostredníctvom inštitútu rozdelenia obce, ktorý je dnes značne prísny? (Palúš, 2–3/2020, s. 114).

Ak nastane situácia, že žiadna zo susediacich obcí neprejaví záujem o pripojenie nefunkčnej obce, zákonodarca takúto situáciu už vôbec nerieši. Nedá sa vylúčiť, že takáto situácia môže nastať v podmienkach slovenských obcí a tu už iné právne riešenie aktuálne nie je dostupné. Domnievame sa, že tu by pomohla len dlhodobo avizovaná reforma verejnej správy (vrátane komunálnej reformy), kde by sa znížil počet aktuálne existujúcich obcí na Slovensku tak, aby sa zredukoval počet malých obcí neschopných samosprávy. Väčšie celky na úrovni obcí by tak riešili nielen otázku vytvorenia orgánov samosprávy obce spĺňajúcich kritéria pre riadny výkon ich funkcií, ale dokázali by plnohodnotne plniť samosprávne úlohy a rovnako zabezpečovať aj prenesený výkon štátnej správy na úrovni obce.

Nečinnosť starostu

Na rozdiel od obcí neschopných zvoliť si orgány obce sa v slovenských obciach možno pomerne často stretnúť s prakticky, resp. fakticky čiastočne nefunkčnými obcami. Ako je to myslené? Sú obce, ktoré si navela zvolia orgány, aby predišli „nálepke“ nefunkčnej obce. Sú tiež obce, kde sa bezproblémovo vykreujú orgány obce, avšak v praxi zastupiteľstvo nezasadá alebo starosta nepracuje spôsobom ako im to ustanovuje zákon. Ide o určité obštrukcie v zákonom predvídaných procesoch a postupoch, čoho dôsledkom funguje ten ktorý orgán obce len „na papieri“.

Starosta obce je ústavnoprávne charakterizovaný ako výkonný orgán obce (čl. 69 ods. 3 Ústavy SR), ktorý je ale v štruktúre orgánov územnej samosprávy rovnocenný s obecným zastupiteľstvom. Starosta má určenú pôsobnosť v oblasti zastupovania obce navonok (ako štatutárny orgán obce), pôsobnosť pri výkone obecnej správy a pôsobnosť vo vzťahu k obecnému zastupiteľstvu a jeho orgánom.

Starosta obce má v zákonnej úprave upravené svoje oprávnenia a povinnosti tak, aby pokiaľ ide o zvolávanie obecného zastupiteľstva nemohol znemožniť činnosť tohto orgánu. Zákon o obecnom zriadení určuje alternatívne zastupovanie starostu pre prípady, že by nezvolal zasadnutie ako je stanovené, či pokiaľ ide o riadenie priebehu zasadnutia. Keďže kontinuálny chod obce je prioritou, dôležitú úlohu tu zohráva zástupca starostu obce (ľudovo označovaný aj ako „vicestarosta“). Podľa zákonodarcom preferovaného spôsobu kreácie zástupcu starostu, je post zástupcu starostu obsadený podľa vôle starostu, teda akoby bol orgánom starostu obce (hoci formálne nepredstavuje samostatnú funkciu v štruktúre orgánov obce). Starosta si ho vyberá sám z poslancov obecného zastupiteľstva, prípadne v závislosti od počtu obyvateľov obce si môže určiť aj dvoch zástupcov s presne zadefinovaným portfóliom zverených úloh a právomocí na určený čas. Zákonodarca dokonca predvídavo určil alternatívny spôsob obsadenia tejto obligatórnej funkcie pre prípad, že je starosta nečinný a do 60 dní od zloženia sľubu si sám nevyberie svojho zástupcu, potom zástupcu starostu zvolí obecné zastupiteľstvo. Obecné zastupiteľstvo nie je pri voľbe zástupcu starostu viazané návrhom starostu alebo orgánu obecného zastupiteľstva. Nedôslednosť zákonnej úpravy je viditeľná pri situácii, že starosta odvolá svojho zástupcu

(či už ním vykreovaného alebo zvoleného zastupiteľstvom) a v lehote 60 kalendárnych dní nevymenuje nového zástupcu. Starosta je v takejto situácii nečinný v rozpore so zákonom, avšak zákon s tým nespája žiadne sankcie. Vytvára sa tak zbytočný priestor na možnú nečinnosť starostu, ktorá sa môže prejavíť vo viacerých oblastiach a skomplikovať chod obce. Pretože aj uplatnenie reakcie prokurátora v podobe právneho prostriedku vo forme protestu prokurátora v rámci výkonu dozoru vo verejnej správe trvá nejaký čas.

V rámci aktuálnej právnej úpravy je nedomyslená aj možnosť zastupovania starostu obce zástupcom pre prípad starostovej nezákonnej nečinnosti. Starostovi obce patrí sistačné právo, ktoré môže uplatniť voči uzneseniu obecného zastupiteľstva, ak sa domnieva, že odporuje zákonu, alebo je pre obec zjavne nevýhodné. Starosta je povinný prerokovať uznesenie, výkon ktorého chce pozastaviť, v obecnej rade len pokiaľ je táto v obci zriadená. Stanovisko obecnej rady, ktorá je orgánom obecného zastupiteľstva, je pre starostu nezáväzná, má pre neho len odporúčací charakter.

Pri rozmanitom rozložení politických síl a záujmov v obecných orgánoch nie je neobvyklé, že starosta obce napriek tomu, že zastupiteľstvo zákonným spôsobom prelomilo ním uplatnené sistačné právo, čiže potvrdilo starostom pozastavený výkon uznesenia zastupiteľstva, odmietne takéto uznesenie podpísať, čím znemožňuje výkon daného uznesenia. Alebo starosta obce také uznesenie nevykoná. Starosta tak nerešpektuje rozhodnutie zastupiteľstva v podobe schváleného a potvrdeného uznesenia. Navyše starosta obce porušuje §13 ods. 8 zákona o obecnom zriadení, kde sa uvádza, že ak bol trojpäťtinovou väčšinou hlasov všetkých poslancov zastupiteľstva potvrdený výkon uznesenia obecného zastupiteľstva do troch mesiacov od jeho schválenia, uznesenie je platné a výkon potvrdeného uznesenia starosta nemôže pozastaviť. Opäť tu máme len priestor obrátiť sa na prokuratúru vykonávajúcu dozor nad dodržiavaním zákonnosti v obecnej samospráve. Jednoduchším sa javí upraviť v zákone možnosť vykonateľnosti uznesenia zastupiteľstva aj bez podpisu starostu obce pri takých uzneseniach, ktorých výkon bol potvrdený obecným zastupiteľstvom, čiže zastupiteľstvo pri takomto uznesení prelomilo starostom využité sistačné právo.

Pričom možno stojí za úvahu aj riešenie formou zákonnej úpravy právomocí zástupcu starostu pre takéto prípady, čo by bolo vhodným riešením týchto nezákonných svojvoľných konaní starostu. Aplikačná prax tu však tiež môže naraziť na „názorovú zhodu“ starostu a jeho zástupcu (keďže spravidla ide o poslanca ideovo blízkeho starostovi), čo by v konečnom dôsledku možno neprispelo k odstráneniu existujúceho problému tak efektívne, ako vyššie ponúkané riešenie.

Nefunkčnosť obecného zastupiteľstva

Východiskovú pozíciu obecného zastupiteľstva upravuje priamo Ústava SR v čl. 67 ods. 1, podľa ktorého sa obecná samospráva okrem priamych foriem uskutočňuje nepriamou formou, a to orgánmi obce. Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľským orgánom obce, do ktorého pôsobnosti je zverené rozhodovanie o základných otázkach života obce, je normotvorným orgánom obce. Do právomoci obecného zastupiteľstva patrí vydávanie všeobecne záväzných nariadení obce, a to vo veciach územnej samosprávy a na zabezpečenie úloh vyplývajúcich pre samosprávu zo zákona (podľa čl. 68 Ústavy SR) a tiež pri tzv. prenesenom

výkone štátnej správy (čl. 71 ods. 2 Ústavy SR). Predstavuje formu zastupiteľskej demokracie v miestnych podmienkach. Zákonné zakotvenie pôsobnosti obecného zastupiteľstva vychádza z ústavného poňatia tohto orgánu ako orgánu zastupiteľského, ktorý je základom verejnej moci v rámci obce. Obecné zastupiteľstvo je kolektívny orgán, ktorý pracuje formou zasadnutí, ktorými rozumieme časový úsek, počas ktorého obecné zastupiteľstvo realizuje (vykonáva) svoje kompetencie. (Palúš, 2/2014, s. 182,187).

Obecné zastupiteľstvo vždy rokuje v zbore, pričom je spôsobilé rokovať a uznášať sa vtedy, keď je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých poslancov. Periodicita zasadnutí je určená rámcovo podľa potreby, avšak za rešpektovania podmienky zasadať najmenej raz za tri mesiace. V prípade neuznášaniashopnosti obecného zastupiteľstva je ponechané na samosprávu obce ako si bude riešiť túto situáciu (nie je stanovená povinnosť do určitého času zvolať nové zasadnutie zastupiteľstva). Zákon o obecnom zriadení počíta jedine s iniciatívou aspoň tretiny poslancov zastupiteľstva o zvolanie zasadnutia obecného zastupiteľstva, vtedy starosta zvolá zasadnutie obecného zastupiteľstva tak, aby sa uskutočnilo do 15 dní od doručenia žiadosti na jeho konanie. Zákon neupravuje povinnosť starostu obce opakovane zvolať zasadnutie, ktoré predtým skončilo ako neuznášaniashopné.

V praxi sa stretávame so stavom, že obecné zastupiteľstvo svojou opakovanou nečinnosťou (v zmysle neschopnosti sa uznášať) ohrozuje chod obecnej samosprávy a plnenie je úloh. Zastupiteľstvo obce je orgánom verejnej moci, ktorého činnosť nemožno podľa platnej právnej úpravy ukončiť, napr. rozpustením, pred ukončením jeho volebného obdobia. Zákonodarcu neupravuje explicitne žiadne riešenie pre takýto prípad, čo však spôsobuje značné komplikácie v aplikačnej praxi. Obecné zastupiteľstvo tak vedome niekedy blokuje chod a činnosť obecných orgánov.

Pri podrobnejšej analýze existujúcej právnej úpravy je zrejme jediné možné riešenie, ktorého využitie prichádza do úvahy, avšak nerozporujeme, že ide o veľmi zdĺhavý a neistý proces jeho realizácie, nakoľko právna úprava výslovne nereflektuje na možnosť vzniku vyššie popísaného problému.

V prípade, že by starosta opakovane zvolal zasadnutie obecného zastupiteľstva a to by nebolo opakovane uznášaniashopné je zrejme jedinou možnosťou upozorniť na existujúci stav prokurátora v rámci jeho dozoru nad dodržiavaním zákonnosti orgánmi verejnej správy (rozumejú sa aj orgány územnej samosprávy). Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 153/2001 z.z. o prokuratúre je „*prokurátor oprávnený podať orgánu verejnej správy upozornenie na účel odstránenia porušovania zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, ku ktorému došlo v postupe orgánu verejnej správy pri vydávaní správnych aktov podľa § 21 ods. 1 písm. a) alebo jeho nečinnosťou.*“

V odbornej literatúre sa možno stretnúť s názorom, že nečinnosťou možno rozumieť, že orgán verejnej správy môže byť úplne nečinný (pasívny) tak, že prestane v plnom rozsahu konať. Ďalej môže orgán verejnej správy síce konať, ale liknavo a s dlhými časovými odstupmi medzi jednotlivými úkonmi. Judikatúra vyhodnotila za nečinnosť aj také konanie orgánu verejnej správy, ktoré zahŕňa vykonávanie nezmyselných a neúčelných úkonov (Baricová, Fečík, Števček, Filová a kol., 2018, s. 1197). Resp. orgán ani konať nezačne.

Teoreticky by tak prokurátor mohol upozorniť obecné zastupiteľstvo na jeho nečinnosť, a keďže neexistuje nadriadený orgán obce žiadny ďalší postup predvídaný zákonom

by sa v tomto smere nerealizoval. Ak by obecné zastupiteľstvo nesplnilo svoju zákonnú povinnosť vybaviť upozornenie prokurátora bezodkladne, najneskôr však do 30 dní od jeho doručenia, čiže by nedošlo k odstráneniu protiprávneho stavu v podobe nezabezpečenia rozhodovania o dôležitých otázkach samosprávy obce, resp. zasadania minimálne raz za tri mesiace, ostalo by naďalej nečinné. Potom by bol prokurátor oprávnený podať žalobu na správny súd. V tomto prípade by išlo o postup podľa § 242 zák. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej ako „Správny súdny poriadok“) : „ (1) Žalobca sa môže žalobou domáhať odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy v začatí administratívnom konaní. (2) Odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy spočívajúcej v porušení povinnosti začať administratívne konanie z úradnej povinnosti sa žalobou môže domáhať len prokurátor.“ V tomto smere je možné odkázať na protiprávnosť v podobe nečinnosti, pasivity orgánu verejnej správy v protiklade s normatívne ustanovenou povinnosťou konať. Možno súhlasiť s tvrdením, že aj na úrovni obecnej samosprávy platí povinnosť orgánov verejnej správy konať bez prietahov, čo má svoj ústavnoprávny základ vymedzený v čl. 46 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a možno ju vyabstrahovať aj z čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, pretože nečinnosť orgánov verejnej správy narúša aj princíp právnej istoty ako základu koncepcie materiálneho právneho štátu.

Medzinárodnoprávne zakotvenie požiadavky na konanie orgánov verejnej správy bez prietahov obsahuje aj dokument vymedzujúci princípy dobrej správy, ktorým je Odporúčanie CM/Rec (2007) 7 Výboru ministrov členských štátov Rady Európy z 20. júna 2007 o dobrej verejnej správe (ďalej ako „Odporúčanie“). Odporúčanie obsahuje základné pravidlá a princípy, ktorými by sa mali riadiť správne orgány vo vzťahu k tzv. súkromným osobám s cieľom zabezpečiť dobrú správu vecí verejných. Odporúčanie pod pojmom správny orgán rozumie verejnoprávny subjekt akéhokoľvek druhu a na akejkolvek úrovni (vrátane štátnych, miestnych a autonómnych orgánov), ktorý poskytuje verejnú službu alebo koná vo verejnom záujme, a súkromné osoby ako bežných občanov. Podľa úpravy kódexu dobrej verejnej správy majú orgány verejnej správy rešpektovať zásadu konania v primeranej lehote, pričom by mali existovať aj opravné prostriedky proti nečinnosti.

Vyššie načrtnutý proces ako možno riešiť nečinnosť obecného zastupiteľstva v podobe opakovanej neschopnosti uznášať sa je pomerne časovo náročné a prakticky by to pre chod danej obecnej samosprávy neprineslo želané rýchle odstránenie nežiaduceho javu, spravidla v podobe obštrukcií poslancov zastupiteľstva. Iné efektívne riešenie nám však zákonodarca neponúka.

Záver

Cieľom územnej samosprávy je vytvoriť pre občana možnosť participovať na výkone moci, na vláde a umožniť efektívne sa podieľať na prijímaní rozhodnutí ovplyvňujúcich jeho každodenný život. Predstavuje úroveň najbližšie k občanom, a v súlade s princípom subsidiarity, a v porovnaní s ústrednou vládou má v zásade oveľa lepšiu pozíciu na riešenie záležitostí, ktoré si vyžadujú miestne znalosti a reguláciu na základe miestnych potrieb a priorít (Trellová, Vrabko, 2022, s. 54) Ak nám uvedené poslúži ako základný prístup k vnímaniu úlohy a poslania zakotvenia obecnej samosprávy v ústavnom a právnom poriadku, potom je praktická prítomnosť nefunkčnosti vo fungovaní obecnej samosprávy

prejavom čiastočného zlyhania samotného konceptu. Pri každom koncepte sa predpokladá určitá možná miera neúspechu, problémov, avšak systém by mal mať v zálohe návod na ich riešenie. Dlhodobá podpriemerná účasť obyvateľov obcí na komunálnych voľbách nám signalizuje nezáujem často podmienený individuálnou nespokojnosťou s obecnou samosprávou. Neschopnosť opakovane si zvoliť oba orgány obce zas indikuje dlhodobé existenčné problémy obce. Spravidla ide o malé obce, ktoré majú problém nielen s finančnými, ale aj ľudskými zdrojmi. Zdanlivo efektívne riešenie ponúkol zákonodarca novelou zákona o obecnom zriadení z roku 2018, avšak ako sa ukazuje novo etablovaný inštitút pričlenenia obce, ktorý mal slúžiť ako opatrenie na ochranu verejného záujmu nie je v praxi veľmi úspešný a má viacero zákonne nedotiahnutých prvkov.

Prvou obcou, ktorá mala prejsť mechanizmom pričlenenia bola obec Ondavka v okrese Bardejov. Od roku 2015 bola táto obec dlhodobo bez orgánov obce. Obec má na trvalý pobyt prihlásených približne 15–16 obyvateľov. Naposledy mala obec starostu v roku 2002, no spolu s poslancami vydržal iba dva roky a potom všetci odstúpili, nakoľko bývalý starosta neodvádzal odvody a obci tak zanechal dlh vo výške približne tridsaťtisíc euro. Obec sa tak pre dlhy dostala do exekúcie (27 exekúcií). Posledné doplňujúce voľby sa uskutočnili 13. apríla 2019, no ani v týchto voľbách nikto neprejavil záujem o samosprávne funkcie v zadĺženej obci. (Kováčová, 2020) Keď sa na Slovensku v roku 2019 prvýkrát spustil v Ondavke mechanizmus pričlenenia obce, nakoniec ho obyvatelia obce, ktorí nesúhlasili s pričlenením obce, sami zastavili v doplňujúcich voľbách konaných dňa 3. októbra 2020 zvolením starostu a obecného zastupiteľstva (v komunálnych voľbách dňa 29. októbra 2022 boli opäť zvolené oba orgány obce-pozn. autorky). Z hľadiska naplnenia poslania teda inštitút pričlenenia nefunkčnej obce splnil svoj účel, pretože prvá obec, ktorá mala prejsť administratívne náročným mechanizmom radšej „vstala z popola“ a zvolila si orgány obce. Na druhej strane zákonodarcom vytvorený mechanizmus má viacero zbytočne komplikovaných a miestami nedomyslených prvkov, ktoré bránia rýchlemu prebehnutiu procesu a efektívnemu riešeniu problémov nefunkčných obcí.

V aplikačnej praxi možno rovnako pozorovať „obštrukcie“ či už na strane starostu alebo obecného zastupiteľstva ako bolo vyššie uvedené, ktoré v konečnom dôsledku majú podobu prejavu nečinnosti a spôsobujú praktickú čiastočnú nefunkčnosť jednotlivých orgánov samosprávy obce. Zákonodarca by mal reagovať prijatím vhodnej právnej úpravy ideálne v nadväznosti na reformu verejnej správy, ktorá by znížila počet obcí na Slovensku a vybavila by ich lepšie kompetenčne, rovnako aj finančne pokiaľ ide najmä o úhradu nákladov spojených s realizáciou preneseného výkonu štátnej správy.

Literatúra

BARICOVÁ, J., FEČÍK, M., ŠTEVČEK, M., FILOVÁ, A. a kol. *Správny súdny poriadok. Komentár*. Bratislava: C.H.Beck, 2018, ISBN 978-80-7400-678-4.

DOMIN, M. *Zákon č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva. Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018, ISBN 978-80-8168-770-9.

KOVÁČOVÁ, E. *Problémové obce o dobrovoľné zlučovanie záujem nemajú* [online]. Dostupné z: https://www.e-polis.cz/clanek/problemove-obce-o-dobrovolne-zlucovanie-zaujem-nemaju.html#_ftn8.

PALÚŠ, I. a SOMOROVÁ, Ľ. *Štátne právo Slovenskej republiky*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2014, ISBN 978-80-8152-129-4.

PALÚŠ, I. Nefunkčná obec – progres alebo ďalšie problémy? *Štát a právo*. 2-3/2020, s. 108–117, Dostupné z: <https://doi.org/10.24040/sap.2020.7.2-3.108-117>, ISSN 1339-7753.

PALÚŠ, I. Obecné zastupiteľstvo ako orgán verejnej moci. *Štát a právo*, 2014, roč. 01, č. 2, s. 180–197, ISSN 1339-7753.

REHŮREK, M. Samospráva ako politicko – právny jav. *Právny obzor*. 1990, č. 10.

TEKELI, J., HOFFMANN, M. a TOMAŠ, L. *Zákon o obecnom zriadení. Komentár*. 2. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer, 2021, ISBN 978-80-571-0359-2.

TOMAŠ, L. Nefunkčná obec (1. časť). *Justičná revue*. 2018, roč. 70, č. 10, s. 1146–1154.

TOMAŠ, L. Nefunkčná obec (2. časť). *Justičná revue*. 2018, roč. 70, č. 11, s. 1314–1323.

TRELLOVÁ, L. a VRABKO, M. *Priame prejavy práva na samosprávu obce v kontexte verejnej správy*. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-617-0.

TRELLOVÁ, L. *Ústavnoprávne aspekty územnej samosprávy*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-8168-842-3.

Kontakt

doc. JUDr. Lívia Trellová, PhD.
Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Comenius University in Bratislava, Faculty of Law
Šafárikovo nám. 6, 810 00 Bratislava, Slovakia
livia.trellova@flaw.uniba.sk